

Budavári Hírmondó

Budavári Evangélikus Egyházközség Hírlevele

XXII. évfolyam 2017/3. szám Reformáció

„Azért válnak széppé a bűnösök, mert szeretetben részesülnek, s nem azért részesülnek szeretetben, mert szépek. Az ember szeretete bizony elfordul a bűnösöktől, a rosszaktól, de Krisztus így szól: »Nem az igazakat jöttem hívogatni, hanem a bűnösöket.« (Mt 9.13)»

Luther Márton: Heidelbergi disputáció, 1518.

Jézus mondja: „Mondom nektek, így fognak örülni az Isten angyalai egyetlen megtérő bűnösnek!”
(Lk 15,10)

500+

Van-e öröme az Isten angyalainak ebben az évben, amelyben a lutheri reformáció kezdetének 500. évfordulóját ünnepeljük? Van-e, aki éppen ennek a neves évfordulónak a kapcsán gondolta végig hitét vagy éppen hitetlenségét? Van-e, akit ez az évforduló arra indított, hogy többször vegye kézbe a Szentírást, amelyet a reformátorok tettek a nép nyelvén elérhetővé, hogy Isten ígését mindenki megértse? Van-e, aki az évforduló kapcsán komolyabban vette a bűnbánatot, és emellett az úrvacsorát, amely éppen a reformáció révén kapta meg újra a biblikus formáját? Van-e, aki a szívében, a mentalitásában és a lelkületében megváltozott, mondván, hogy teljes szívvel szeretne az Istenre hagyatkozni, és tudja, hogy ebből a hitből jön a cselekedet? S élő, igaz hit nem lehet, melynek nincs gyümölcse. Van-e a reformáció jubileumának lényegét feltáró, az Isten szeretetének forráshoz vezető hatása?

Mert, hogy rengeteg program szerveződött és szerveződik az 500. jubileum évében, az biztos. Azt is tudjuk, hogy sok pályázati lehetőség tette megvalósíthatóvá a kulturális programokat, az emléknapokat, visszaemlékező előadásokat. De hát a reformáció mégsem egy kultúrát pezsdítő folyamat volt, hanem, ha szabad ezt a kifejezést használni, egy ébredési, egy megtérési folyamat. Mert amikor egy ember – nevezzük Luther Mártonnak – ráeszmél arra, hogy az Isten szeretete nem a teljesítményünkön múlik, és sehogy sem lehet azt kiérdekelni, de kapjuk, ingyen kegyelemből, akkor nem azon jár a feje, hogy emelnek-e neki szobrot 500 év múlva, vagy írnak-e oratóriumot az ő emlékére, hanem azon, hogy embereket elvezessen a Krisztushitnek erre az örömére. S 500 év múlva is ez lesz a

kérdés. Nem az, hogy tudományos üléseken milyen előadások hangzanak el, hanem az, hogy az Isten kereszten megmutatott arca felragyog-e a hiányban élőknek.

S vallom, hogy elsősorban erre van szükség! Igaz, hogy a gyülekezetünk körében is többféle rendezvényt szentelünk az 500. évfordulónak, de mindennél fontosabb, hogy az „Isten angyalainak legyen öröme”, hogy legyen, akár egyetlen egy is, aki – még ha nem is olyan messziről, vagy mélyről, mint a tékozlófiú, – elindul az Isten irgalmas szeretete felé.

Az orgonaszentelési istentisztelet igehirdetésében elhangzott gondolat az volt, hogy bárcsak annyi gyülekezeti tag lenne aktív a gyülekezetünkben, ahány síp az új orgonában van (1771). Én most egy kicsit lejjebb adom. Bárcsak lenne 1517 élő hitű, szolgálatot vállaló, az ígét rendszeresen hallgató gyülekezeti tagunk. Milyen szép lenne, ha az emléknapon, október 31-én este ennyien zsúfolódnánk ígére szomjas szívvel a templomba. Ez egy emberi álom. De az igazi kérdés az, hogy vajon a te életed, – kedves Testvérem – örömforrás lesz-e az Isten országában?

Luther így kezdte az október 31-én kiszögeezett tételsorát: „Mikor Urunk és Mesterünk azt mondta: "Térjete meg!" – azt akarta, hogy a hívek egész élete bűnbánatra térés legyen.” Ne másra várj, és ne az foglalkoztasson, hogy a többi 1770 vagy 1516 ember hogyan vélekedik, és mit tesz. A te életed a kérdés!

Ha Isten szeretete megérint, indulj... És ez az atyai ölelés felé való elindulás lesz a reformáció 500 legszebb ajándéka!

Bence Imre

Pszichológia és lelkigondozás – egy továbbképzés nyomán

Idén nyáron elvégeztem a Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézeténél a *mentálhigiénés lelkigondozó* szakirányú továbbképzést. A képzést felsőfokú hitéleti végzettségű és egyházi segítő tevékenységű személyeknek találták ki, azzal a céllal, hogy a lelki-gondozói munkájukhoz mentálhigiénés szemléletet sajátíthassanak el. Nem merném azt állítani, hogy minden lexikális jellegű ismeret megvan még, amit tanultam, de az biztos, hogy lelkigondozói látásmódom szélesebb, a társtudományokból kapott háttértudásom bővült, a lelkigondozói területen való mozgolódásom magabiztosabb lett, és bízom abban is, hogy érzékelné tudom a kompetenciáim határait is. A képzési program kulcsfogalmai és ennek megfelelően a tanulás területei a következők voltak: az önismeret és a társadalomismeret, a segítő kapcsolat kiépítése és elemei, lelki- és szenvedélybetegségek főbb fajtái, hivatás- és hivatás-személyiség-fejlesztés, interdiszciplináris együttműködés, határtartás, segítő kapcsolat, spontán és hivatásos közösségi támogató hálózat, érték és kultúra, empátia, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód, a lelkigondozás színterei.

Nekem és „diáktársaimnak” is nagyon izgalmas és érdekes volt. Ezt még megspékelték nekünk képzési alkalmanként 2x2 órás pszichodráma csoportos foglalkozással, amelyek főleg az önismereti munkát, és az életünk egyes meghatározó élményeinek szerepjátékszerű feldolgozását segítette. És akkor még nem is említettem a csendes helyre, általában szerzetesi rendházba elvonulós, ún. „intenzív heteket”, valamint a választott lelkivezetővel való beszélgetéseket. Hálás vagyok Istennek, hogy ráakadtam erre a képzésre, végig jártam, és sikeresen befejezhettem. Tudom, hogy mihez kell Istentől erőt kérnem, és mihez „lapátot”.

A nagyon sokrétű pszichológiából képzésünk során főleg az ún. Rogers-féle nondirektív segítő beszélgetésre helyeződött a hangsúly. Ennél a személyközpontúság a segítséget kérő ügyfél személyére vonatkozik, a lelkigondozó megpróbál, mint személy visszahúzódnival a beszélgetés során. A „klienst” állandóan visszautalja magához. Közben a segített teljes megértésére és személye jelenbeli elfogadására törekszik, amely csakis Istenre néző hittel és alázattal lehetséges. Ez az elfogadás bizalmat szül, és a segítséget kérő is el tudja magát fogadni az így kialakult helyzetben, mint olyan, aki bátran beszélhet magáról, a problémájáról, a nehézségeiről. Ennél a fajta beszélgetésmódnál a legfontosabb tényező a segítő elfogadó és empátiás attitűd.

Egy ilyen képzésen nem véletlen az egyházi elemek megjelenése. Nem csupán az oktatás jogi kereteit biztosítják, hanem a képzés szellemi, lelki háttere is kimondottan és vállaltan, sőt ráadásul ökumenikusan keresztény, és tapasztalatom szerintem megfelel keresztény értékrendünknek. Mert kétségtelen, hogy a Biblia emberképe más, mint Rogers-é, de a képzés során tapasztaltam, hogy ott nyíltan és vállaltan úgy beszélünk lelkigondozói szituációról, hogy azt mi lelkigondozók mindig Isten, a segítő és a segítséget kérő hármasság kapcsolatának megélt valóságában, tehát imádságos háttéren vállaljuk, s persze ezt nem is kell

véka alá rejtenünk, hiszen aki segítséget kér egy egyházi személytől, azzal már kimondva-kimondatlanul is elismeri és elfogadja az egyházat, az „Istenre néző” kontextust. Rogers módszerét ez a képzés „megkeresztelte” és más kontextusba helyezte. Egyszermind hitvallásos alapokon tudatosan Isten kezébe. Az így megvalósuló lelkigondozói beszélgetés előtt és után is van imádság. Persze ilyenkor sem kényszer, de lehetőség, meghívás, amivel lehet élni, és jó élni!

Végezetül még pár gondolatot a pszichológia és a kereszténység témájához. Ma már rengetegféle pszichológiai iskola és pszichoterápiás irányzat él párhuzamosan. A pszichoterápiás elméletek többségének szellemi hátterében általában a bibliai életszemlélettől idegen: humanista, vagy New Age-es kevert filozófiával és okkultizmussal, vagy egyenesen (ál)vallásos jellegű dolgokkal találkozhatunk.

Az újszövetségben Pál apostol többször arra figyelmezteti a gyülekezeteket, hogy el ne hagyják az Istentől és Krisztustól jövő „egészséges tanítást” valami emberek által kreált erőtlenségért. Mert sokan nyereszkedés céljából hirdetnek újszerű tanokat, sokszor vallásos, meggyerő köntösben (*vö. 1 Tim 6,3*). Máskor pedig a „hallgatóság” lelkiismerete sem tiszta, de nem mernek mélyre nézni, csak nekik kedvező tanokat akarnak hallani, hogy ne kellejen megváltozni, Istenhez térni, személyiségük minden árnyalatát felvállalni, bűneiket beismerni. Ők azok, akiknek viszket a fülük Pál apostol szerint: „*Mert lesz idő, amikor az egészséges tanítást nem viselik el, hanem saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert viszket a fülük. Az igazságtól elfordítják a fülüket, de a mondákhoz odafordulnak.*” (*2Tim 4, 3-4*)

Pálhegyi Ferenc két „szűrőt” ajánl figyelmünkbe, amikor pszichológia és keresztény tanítás találkozik, akár a lelkigondozás, akár a pedagógia területén. Az egyik a tudományosság igénye, amely a „szemetet”, a bővít, az emberi fantazmagóriákat azonnal megszüri, de legyen ott a másik is: a Biblia tanítása, azaz az egészséges tanítás, amihez igazodhatunk. Krisztus beszéde, amely Lélek és élet. (*Jn 6, 63*)

Összegezve tehát, hívó keresztény ember az élet- és világlátását Krisztustól kapja ajándékba, és ez alapvetően elegendő neki az életben való eligazodáshoz. A pszichológiának egyes részterületei, jól bizonyított módszerei pedig hadra foghatók Isten Országá érdekében is, ha őszinte segítő szándékkal a lelkek gyógyulása érdekében használják, az Igazi Orvos, az élő Jézus Krisztus tudatos bevonásával, imádság útján.

Ezúton hirdetem, hogy idén nyáron befejeztem a Mentálhigiénés lelkigondozói továbbképzést, amely a lelkész-teológusi alapidplomám kiegészítése. A megszerzett tudást lelkek segítésére szeretném használni. Ha lelki természetű kérdése van, vagy beszélgetni szeretne valamilyen lelki teherről, akkor forduljon hozzám bizalommal lelkipásztori beszélgetést kérve. Telefonszámom: 20/824-2881 Ez a munka a lelkészi szolgáltatom integrált része, természetesen külön fizetség nélkül, de vállalható emberséges keretfeltételek mellett, elsősorban gyülekezeti tagoknak.

Péter Zoltán

VEDD ÉS OLVASD

Sorozatunkban Luther Mártonnak a Biblia könyveihez írt előszavait mutatjuk be.

Előszó Szent Pálnak a korinthusiakhoz írt első leveléhez (1530) (részlet)

E levélben Pál arra inti a korinthusiakat, hogy a hitben és a tanításban egyek legyenek, s ügyeljenek arra, hogy a legfőbb dolgot, azaz hogy Krisztus a mi üdvösségünk, jól megtanulják, mert ezen akad fenn minden eszeség és bölcsesség.

... Mikor ugyanis korinthusi gyülekezetét a keresztény hitről és szabadságról tanította, mindjárt előkerültek a megszállott szentek és az éretlen okostónik, akik darabokra szaggatták az egy tanítást, és meghasonlást szítottak a hívek között. Egyesek Pálé, némelyek Apollósé, mások Péteré, megint mások Krisztusé akartak lenni: egyesek körül akartak metélkedni, mások nem, egyik meg akart házasodni, a másik nem, egyik enni akart a bálványok áldozatából, a másik nem, némelyek testükben szabadok akartak maradni, s volt asszony, aki befedetlen fővel akart járni, és hasonlók. Míg végül oda jutottak, hogy egyikük visszájára fordította szabadságát, és mostohaanyját vette feleségül, mások semmibe vették a holtak föltámadását, megint mások nem hittek a szentségben. A hitványság és a szertelenség pedig odáig fajult, hogy mindannyian mesterek akartak lenni, és az evangéliumot, a szentséget és a hitet úgy tanították, ahogyan maguk jónak látták. Ezenközben lassacskán a legfőbb dologról is megfeledkeztek, azaz hogy Krisztus a mi üdvözítőnk, igazságunk és megváltásunk, mintha ezek már régen megkopott tanítások volnának. Hiszen nem sokáig maradhat színen az efféle tanítás ott, ahol az emberek okoskodni és bölcselkedni kezdenek.

Szakasztott, ahogyan magunkon is tapasztaljuk: alighogy Isten kegyelméből német nyelven közétettük az evangéliumot, mindjárt mindenki a legjobb mesternek tudja magát, és a Szentlelket egyedül a magáénak mondja, mintha az evangéliumot azért prédikálták volna, hogy eszeségünket és értelmünket ezen fitogtassuk, és a magunk dicsőségét keressük általa, így ezek a korinthusiak méltán állhatnak példaként a mi időnk emberei előtt, akiknek szintén nem válna kárára egy efféle levél.

Ezért feddi és kárhozzátja Szent Pál nagy szigorúsággal az efféle szégyenletes bölcselkedést, és bolonddá teszi az orrukig is alig látó szenteket, mert egyszerűen azt mondja róluk, hogy semmit sem tudnak Krisztusról, a Lélekről és Isten ajándékairól, amelyek Krisztusban adatnak nekünk, és még bőséggel volna mit tanulniuk. Lelki embernek kell ahhoz lenni, hogy megértsük: az evangéliumban éppen a bölcselkedés és az okoskodás Krisztus és Isten megismerésének legfőbb akadálya, ... és Krisztust (az okoskodó lelkek) soha nem fogják megismerni, hacsak nem engedik, hogy Isten ígéje vezesse őket.

Wittenberghez kell visszatérnünk?

Protestánsként ódzkodunk attól, hogy kimondjuk: elzarándokoltunk Wittenbergbe; hisz tudjuk, csakis kegyelemből van üdvösségünk. Mert nem gondoljuk, hogy vándorlásunk olyan „nemes tett”, ami jó pont lesz majd Isten előtt ítéletünk napján. Nem is azért ment el egy maroknyi magyar Wittenbergbe augusztus végén, hogy „Szent Luther Márton” egy ereklyéjét megérinthesse, de én most mégis azt mondom, hogy ez bizony egy zarándoklat volt.

Augusztus 26-án volt az egy éves évfordulója annak, hogy megérkeztem Santiago de Compostela városába, harminckét nap gyaloglás után. Az én akkori vándorlásom is egy zarándoklat volt, bár én sem a fent említett okok miatt mentem, viszont az út során sok minden segített abban, hogy kitarjam a lelkemet, és be tudjam fogadni az Úr ígését. A gyönyörű környezet, a testi fáradtság, az egyedüllét, de az útítársak is mind olyan elemei egy zarándoklatnak, amik megfelelő állapotot idéznek elő az emberben a Krisztushoz való fordulásra. A wittenbergi magyar napok nekem egy zarándoklat volt, amiben Krisztushoz tudtam fordulni. Az utazás elfárasztott, az útítársakkal való beszélgetés megerősített, Lutherstadt helyszínei pedig imádságra készítettek. Ezek pedig egy olyan zarándoklat elemei, ahol *maga az út a fontos, és nem az úticél.*

Ezért köszönöm a szervezést *Balicza Klárának, Cselovszkyné Tarr Klárának és Domokos Ildikónak*; az úti társaságot *Sagát Annának, Pröhle Jankának, Ittész Ambrusnak, Horváth-Hegyí Ádámnak és a Közel zenekarnak*; valamint *Mátis Dánielnek*, hogy tálalommal töltötték meg számomra ezt az utazást.

Tudom, szokatlan megköszönni név szerint, azonban itt most szükséges. Mert nagyon feltöltődve jöttem haza a reformáció kezdetének helyszínéről, bár a programok ezt nem eléggé segítették elő. Ezt a társaimnak és a vasárnapi, Schlosskirché-ben tartott istentiszteletnek köszönhetem. Ez utóbbi az egyetlen ténylegesen igei alapú eleme volt az útnak – köszönöm *dr. Fabiny Tamás* püspök úrnak a szolgálatot. A reformáció 500. évfordulóján nem elég meghallgatni a beszédeket, nem elég meglátogatni a múzeumokat és nem elég felavatni emléktáblákat. Ez is fontos, de nem elég. Igei alapra kell helyeznünk az ilyen és ehhez hasonló összejöveteleinket és reformálódunk kell abban, hogy Jézus Krisztus legyen a középpontban, nem csak ezen a kerek évfordulón, hanem a továbbiakban is.

Most úgy tűnhet, rosszul éreztem magam és negatívan értékelem a rendezvényt, de nem. Kicsit csalódott vagyok? Igen, mert ahogy láttam, azok az emberek akik ott voltak, a kultúrprogramokon és a vasárnapi istentiszteleten felül egy-egy áhítatra vagy igei alapú beszélgetésre is nyitottak lettek volna.

Azonban bátorítson bennünket az, hogy nem kell mindenkor ilyen messze mennünk, hogy közösségben legyünk egymással és az Istennel. Tegyük érte, hogy mindez megvalósuljon otthonainkban és gyülekezeteinkben egyaránt!

Közös örömiünk az Emlékérem!

Vannak kitüntetések, díjak, amelyek nem csak a kitüntetettnek jelentenek örömet. Vannak kitüntetések, díjak, amelyeket egy ember vesz át, de valójában egy egész közösségnek szólnak.

A rövid hír az volt, hogy *Bán István* orgonistánk 2017. szeptember 2-án a Budavári Önkormányzat aulájában Budavárért Emlékéremben részesült. A kitüntetést elsősorban az új orgona megvalósításáért és a Budavári Bach fesztivál szervezéséért nyújtotta át neki *Dr. Nagy Gábor Tamás*, polgármester. Budavár visszafoglalásának emléknapján kedves alkalom keretében, több gyülekezeti tag részvételével zajlott az ünnepség.

Ez az emlékérem valójában a gyülekezetünk öröme és kitüntetése. István taníttatását gyülekezetünk alapítványa támogatta. Orgonistaként gyakorlati lehetőséget kapott a templomunk orgonáján. Fejlődésében jelentős szerepet játszott az, hogy ő a gyülekezet alkalmazottjaként készülhetett a koncertjeire.

Aztán jött a Reformációi Emlékbizottság által felajánlott ajándék, amely az új orgona építésére nyitott lehetőséget. Ezt a vissza nem térő lehetőséget az egyházközség elnöksége elfogadta, és a presbitérium, a közgyűlés az építést támogatta. István elgondolása *Kormos Gyula* és *Homolya Dávid* szakértői munkája révén öltött testet. Az is fantasztikus, hogy a Reformációi Emlékbizottság még a koncerteket is jelentős pályázati összeggel támogatta.

Amikor köszöntjük Istvánt, az emlékérem tulajdonosát, akkor valójában hálásak vagyunk mindazoknak, akik a gyülekezet és az alapítvány támogatásával az ő útját is egyengették, és mindazoknak, akik támogatóként, tervezőként és kivitelezőként az orgona megvalósulásáért tettek.

Sokak kitüntetése lett ez a Budavárért Emlékérem. De ahogy *Dr. Fabiny Tamás* püspök úr laudációjában is elhangzott, mi nem embereket szoktunk laudálni, mert egyedül Istené a dicsőség!

Övé legyen a dicsőség mindazért, amit a gyülekezet közös szolgálatában véghezvisz!

Bence Imre

Nemzetközi Orgonafesztivál, Bach+1

A júniusi orgonaszentelést követően rendeztük meg első Budavári Bach-Fesztiválunkat, melyre az érdeklődés óriási volt, azóta is sok művész, orgonabarát jár csodájára templomunk új ékességének. Idén ősszel rendezzük meg első nemzetközi orgonafesztiválunkat, melynek mottója „Bach+1”. Az ajándékozó Reformációi Emlékbizottság olyan hangszer megalkotását irányozta elő, melyen J. S. Bach művei a legautentikusabban adhatók elő. A tervezés során célunk

volt, hogy a Pécsi Manufaktúra új zászlóshajója ezen a kikötésen túlmutasson színes gazdagságot magában hordozva, de a gyakorlatban az elvárásainkat messze felülmúlta ez az álomhangszer. A fellépő neves külföldi művészek így szabadon alakíthatták ki műsorukat. Az eredmény magáért beszél, igen változatos és izgalmas műsort kreált a szakértő képzelet:

No.1. Bach és Mozart • MARCO PAOLACCI

Az előadó nemcsak a zwteti-i katedrális óriási barokk orgonájának gazdája és a katedrális egyházzenei igazgatója, a st. pölten-i híres fiúkórus vezetője is egyben. Koncertjén a valaha élt két legnagyobb zeneszerző zseni műveit szólaltatja meg párban.

No.2. Bach és Böhm • BÁN ISTVÁN

Templomunk orgonistája és karnagya koncertjén Bach észak-német zenei gyökerei felé kacsint ki.

No.3. Négykezeslábas + „Minimal Music”

PETER FRISÉE és ROMAN HAUSER

Mindkét bécsi művész keresett nemzetközi híri koncertorgonista, akik saját templomaikban maguk is izgalmas fesztiválok szervezői. Koncertjükre Bach nagy zenekari műveit írták át négy kézre és négy lábra, melyet a XX. század minimál-zenejével kombinálnak.

No.4. Bach és Mendelssohn

PETER PLANYAVSKY

a Bécsi Stephansdom egykori legendás orgonistája az egyik legnagyobb név a szakmában. Számos kitüntetés és pezsgő koncerttevékenysége mellett aktív zeneszerző, könyvíró, a Bécsi Zeneművészeti Egyetem professzora, világhíri improvizátor, az újkori osztrák katolikus egyházzene- és gyülekezeti énekeskönyv megreformálója (az ő munkájának eredményeként kerülhettek be nagy protestáns koráljaink a katolikus énekeskönyvbe). Koncertjén Bach mellett legnagyobb követőjének, Mendelssohnnak a műveit szólaltatja meg.

No.5. Bachi stílus-improvizációk és dalok

JOHANNES EBENBAUER és SUSANNE KURZ

Tán a legrendhagyóbb záró est orgonaművésze a Bécsi Zeneművészeti Egyetem professzora, Bécs legrégebbi barokk orgonájának a restaurátora, neves improvizátor - különösképp a barokk stílus-improvizációban. Bach Schemelli Dalgyűjteményének néhány kiválasztott dalára fog Bach stílusban, a nagy mesterre tipikus korabeli korárelőjátékokat és korálpartitát improvizálni.

Bán István

A magyarországi reformáció második hulláma

Előző lapszámunkban a hazai reformáció német származású képviselőivel ismerkedhettünk meg, akik révén már az 1520-as évektől elkezdtek beszivárogni a lutheri tanok Magyarországra. Származásukból kifolyólag ők azonban elsősorban az erdélyi és felvidéki szászok körében végeztek térítőmunkát, a magyar anyanyelvű lakosságot ekkor még érintetlenül hagyva. Visszatükröződik ez azokból az ellenséges törvényekből is, amiket ezidőtájt hozott a magyar országgyűlés a „német vallás” követőinek fej- és jószágvesztéssel történő szankcionálásáról.

Rövidesen azonban a magyar lakosság is megismerkedhetett a lutheri tanokkal a „magyar Luther” *Dévai Bíró Mátyás* (1500 k.–1545), *Sztárai Mihály* (?–1575), *Heltai Gáspár* (1510–1574), *Ozorai Imre* (1510 k.–1550 k.), *Batizi András* (1515–1552 k.) és mások jóvoltából. Érdemes megemlíteni, hogy noha *Heltai* is német anyanyelvű volt, mégis magyar nyelven jelentette meg összes írásművét. Mások, mint például *Székely István* (1505–1565), *Batizi* vagy ugyancsak *Heltai*, lutheránusként kezdték reformátori pályafutásukat, ám kálvinistaként vagy unitáriusként fejezték azt be. Megint másokról nehéz egyértelműen kijelenteni, hogy mely irányzathoz tartoztak, hiszen Magyarországon az 1560-as évek előtt nem vált élesen ketté a lutheri és kálvini tanokat követők gyülekezete.

Ugyanakkor, ami a 16. század folyamán végig közös volt a magyar protestánsok többségében, az az apokaliptikus történelemszemléletük. Ez a megközelítési mód annyit takar, hogy a Jelenések könyvében foglaltakat a korabeli protestáns közösségek Európa-szerte nagy előszeretettel állították párhuzamba saját viharos korukkal, ezáltal Jézus Krisztus második eljövételét a közeljövőbe helyezve. Analógiájukban Góg és Magóg népének megjelenése az oszmánok hódításának feleltethető meg, míg a Sátán és Krisztus összecsapása az ellenreformáció és a reformáció küzdelmének. Ebben a felfogásban a magyarság a választott nép szerepét töltötte be, amely különösen is sokat szenvedett a kereszténység védőbástyájaként. A később önállósuló

református irányzat aztán egyre inkább a kálvinizmusra osztotta Isten választott népének szerepét a magyarságon belül. Érdekes adalék, hogy míg *Luther* eleinte kiállt a Jelenések könyvének középkori allegorikus értelmezése mellett, 1530-ban írott előszavában már ő is az apokaliptikus értelmezés mellett foglal állást.

A felfokozott küldetésstudatra utal az esztergomi születésű *Farkas András* protestáns–humanista író *A zsidó és a magyar nemzetekről* (*Cronica de introductione scyittarum in Vngariam et Judeorum in Aegypto, 1538*) című verses krónikája. Az eredetileg szintén evangélikus *Dávid Ferenc* (1520–1579), aki az unitárius egyház megalapítójaként írta be nevét a történelemkönyvekbe, pedig az utolsó ítélet dátumát is meghatározta 1567-ben írott traktátusában: „a [zsidó] nép negyven esztendeig kényszerítették tévelegni az Antikrisztusnak pusztájában, hogy minket kik azoknak maradéki vagyunk mostan viszen be az Isten az ígéretnek földére (...) Luther Márton és Zwinglius az ő vallásokat az augusztabeli gyűlésben 1530 esztendőben adá ki, el bocsátván azt mind az egész világra. Azonképpen az Isten az ő evangáliumát megtisztítván az Antikrisztusnak rútságától, 1570 esztendőben jelenti ki éppen mind az egész világnak.” Mellékesen említtem csak meg, hogy 1569–70-ben *Karácsony György* közrendű ember „szent háborút” hirdetett a török kiűzése céljából, ezzel is Krisztus „milleniumi” eljövetelére készülve. A mintegy tízezer fős parasztfelkelés utóbb csúfos kudarcot vallott, de jól kifejezi azt a messiásváró légkört, amely áthatotta a magyar protestánsok életét a 16. században.

Összegzésképpen megállapíthatjuk, hogy a reformáció elterjedése a magyar anyanyelvű lakosság körében együtt járt egyfajta aktuálpolitikai irányultságú teológia térhódításával, és a nemzeti öntudat megerősítésével is, a jól ismert nyelvi és kulturális örökség megteremtése mellett.

Kövecses László

Eseménynaptár – 2017. Reformáció

Október 3. kedd

- 18.00** – Bibliaóra – Téma: Mózes az Urat akarja látni
19.00 – Presbiteri gyűlés

Október 6. péntek

- 19.30** – Nemzetközi Orgonafesztivál 'Bach+1' 2. orgonál: *Bán István*

Október 8. vasárnap

- Istentisztelet a szokott rendben.
18.00 – Ifjúsági zenés istentisztelet
19.00 – Fészekrakó kör – fiatal házások és házasságra jelentkező fiatalok alkalma

Október 9. hétfő

- 19.00** – Budavári Evangélikus Szabadegyetem „*Kedves Márton testvér! Kedves Ferenc testvér!*” Levélváltás – rendhagyó könyvbemutató: *dr. Beer Miklós* váci megyéspüspök és *dr. Fabiny Tamás* evangélikus püspök

Október 10. kedd

- 18.00** – Bibliaóra – Téma: Fejezetek a protestáns etikából – Lehet-e Isten ábrázolni? (A képi megjelenítés etikája)

Október 11. szerda

- 19.00** – Fügefa, interaktív közp generációs bibliaóra – Téma: Solus Christus – az ószövetség Krisztusra mutat!

Október 13. péntek

- 17.30** – Ifjúsági vezetőképző
A Mérték alkalom keretein belül havonta egyszer ifjúsági vezetőképző lesz. Érdeklődni a Lelkészi Hivatalban.
19.30 – Nemzetközi Orgonafesztivál 'Bach+1' 3. *Peter Frisée* és *Roman Hauser* bécsi orgonaművészek orgonakoncertje

Október 14. szombat

- Országos Evangélizáció
 10 órától egész napos program
 Helyszín: Deák téri Evangélikus Templom
 Igét hirdet: *Ulrich Parzany*, német lelkész

Október 15. vasárnap

Áldozati vasárnap

- Istentisztelet a szokott rendben.
11.00 – Áldozati vasárnap a templomszentelési ünnepünk közelségében és a házassági évfordulósok megáldása. Az istentiszteleten a Budavári Schütz Kórus szolgál.

Október 20. péntek

- 19.30** – Nemzetközi Orgonafesztivál 'Bach+1' 4. *Peter Planyavsky* a Bécsi Zeneművészeti Egyetem orgonaművésze orgonál

A REFORMÁCIÓ HETE

Október 22–31. Budapest I. kerület és a Budavári Evangélikus Egyházközség programja a lutheri reformáció kezdetének 500. évfordulója alkalmából

Október 22. vasárnap

- Istentisztelet a szokott rendben.
11.00 – Ünnepi istentisztelet
12.30 – Reformációi emlékkút átadása
 Helyszín: Murád pasa bástyája
 A Budavári Önkormányzat és a Ref. Emlékbizottság szervezésében
18.00 – Istentisztelet keretében emlékezés a nemzeti ünnepünkre
19.00 – Férfikör – Téma: Luther Márton a megtérésről

Október 24. kedd

- 18.00** – A Bibliaóra keretében: A protestantizmus nemzettudat erősítő hatása – *Bánó Attila* író előadása

Október 25. szerda

- 18.00** – „*Isten kezében Luther az ász!*”
 A Luther-kártyajáték bemutatója, és családi játszótér. Bevezetőt mond, és a játékot bemutatja: *Bence Imre* esperes
 Helyszín: Várnegyed Galéria (Budapest, Batthyány u. 67.)

Október 26. csütörtök

- 18.00** – Luther rajzfilm két epizódjának megtekintése a Jókai Anna Szalonban (I. kerület, Iskola u. 28.)

Október 27. péntek

- 17.30** – Szia, Marci Bácsi! – interaktív Luther életrajz kicsiknek és nagyoknak (családos program); Helyszín: gyülekezeti terem
19.30 – Nemzetközi Orgonafesztivál 'Bach+1' 5. *Johannes Ebenbauer* – orgona, *Susanne Kurz* – szoprán; Bécs

Október 28. szombat

- 15.00** – A Budavári Evangélikus Gyülekezet felújított műemléképületének átadása
15.00 – Hálaadó istentisztelet a templomban
15.30 – Köszöntések
16.00 – A ház megáldása és átadása
17.30 – Gyülekezeti sokadalom és fogadás

Október 29. vasárnap

- Istentisztelet a szokott rendben.
 (Az istentisztelet utáni kávézás elmarad!)
17.00 – Olvassuk együtt Luthert! – idézetek a Budavári templomban
18.00 – „Teljes szívből követni akarlak!” – A Budavári Gospel Kórus ünnepi koncertje
19.00 – Az én versem Istenről, kegyelemről, reformációról. Helyszín: a felavatott kisterem (Fortuna u. 25.)

Október 31. kedd

- 18.00** – Reformáció ünnepi ökumenikus istentisztelet úrvacsoraosztással. Az istentiszteleten a Budavári Schütz Kórus szolgál.
19.00 – Fáklyás vonulás a református templomhoz
19.30 – A Tomkins Énekegyüttes ünnepi koncertje a Szilágyi Dezső téri református templomban

November 5. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

- 16.00** – Családos délután – kisgyermekes családok találkozója. Témánk: „Boldog az, aki Isten országának vendége”. Közös éneklés, interaktív foglalkozás és kötetlen beszélgetések.
- 18.00** – Orgonazenés áhítat, *Vadász Attila* orgonál

November 7. kedd

- 18.00** – Bibliaóra – Témánk: Az evangélium Isten ereje
- 19.00** – Képviselőtestületi gyűlés

November 8. szerda

- 19.00** – Fügefá, interaktív közp generációs bibliaóra – Téma: Solus Christus – Jézus élete és ajándékai

November 12. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

- 18.00** – Ifjúsági zenés istentisztelet (Budavári Gospel Kórus)
- 19.00** – Fészekrakó

November 13. hétfő

- 19.00** – Budavári Evangélikus Szabadegyetem Magyar diákok Wittenbergben címmel Szabó András egyetemi tanár (Károli Gáspár Református Egyetem) tart előadást. Wittenbergi tárgyú verseiből Petrőczy Éva József Attila-díjas költő olvas fel.

November 19. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

November 26.**Örökélet vasárnapja**

Istentiszteletek a szokott rendben

- 11.00** – Megemlékezés az elmúlt egyházi évben elhunytakról. A Budavári Schütz Kórus szolgál. Az istentisztelet után közös kávézás.
- 19.00** – Férfikör

December 3.**Ádvent 1. vasárnapja**

Istentiszteletek a szokott rendben

- 11.00** – A konfirmandusok bemutatása
- 16.00** – Családos délután – kisgyermekes családok találkozója. Témánk: „Nyújtsd ki a kezéd!” – Közös éneklés, interaktív foglalkozás és kötetlen beszélgetések
- 18.00** – Orgonazenés áhítat

Evangélikus műsorok a médiában

Kossuth rádió: **09.50:** Reformáció kincsestára
Kossuth rádió: **18.55:** Reformáció üzenete

Október 29. vasárnap

Duna Televízió: **11.00:** Istentisztelet közvetítése a kelenföldi evangélikus templomból.
Ígét hirdet: *Dr. Fabiny Tamás* püspök.

Október 31. kedd, Reformáció

Kossuth rádió: **10.00:** Reformációi istentisztelet közvetítése a sárvári evangélikus templomból.
Ígét hirdet: *Rostáné Piri Magda*, a Vasi Evangélikus Egyházmegye esperese.

Állandó közösségi alkalmaink

- Hétfő 17.00** – Gyülekezeti bibliaóra Budagyöngyén
- 19.00** – Budavári Evangélikus Szabadegyetem, minden hónap 2. hétfője
- Kedd 18.00** – Gyülekezeti bibliaóra a Budavári kápolnában
- 19.00** – Budavári Gospel Kórus próbája
- Szerda 10.30** – Baba-mama kör
hónap 2. és 4. szerdáján
- 19.00** – Fügefá – interaktív közp generációs alkalom a hónap 2. szerdáján
- Csütörtök 9.00** – Imaóra
- 10.00** – Nyugdíjas kör
- 19.00** – CSEPI – Egyetemi és pályakezdő ifjúság
- Péntek 17.30** – MÉRTÉK – többgenerációs hittan, konfirmációs és ifjúsági óra (5 csoport)
- Vasárnap 11.00** – Gyermekbibliaórák
az istentisztelettel párhuzamosan (3 csoport)
- 16.00** – Családos délután – hónap 1. vasárnapján
- 19.00** – Schütz kórus próbája
- 19.00** – Fészekrakó kör – hónap 2. vasárnapján
- 19.00** – Férfi kör – hónap utolsó vasárnapján

A 32. sz. Dévai Bíró Mátyás cserkészcsapat őrsgyűlései a 2017/18-as tanévben

- 7-9 éves fiúk új őrse: szerda 15.30-16.30, Kelenföld
Kaktusz őr (7-9 éves lányok):
csütörtök 16.30-17.30, Kelenföld
- Süni őr (9-11 éves fiúk): péntek 17.30-18.30, Budavár**
Szurikáta őr (11-12 éves fiúk):
szerda 17.30-19.00, Kelenföld
- Mogyoró őr (10-12 éves lányok): kedd, Kelenföld
- Citrom őr (11-13 éves lányok):
szerda 16.30-18.00 Budavár, - szervezés alatt**
- Borsó őr (13-14 éves lányok):
péntek 18-19.30, Kelenföld
- Cseresznye őr (13-15 éves lányok):
kéthetente péntek 15.45-17.15, Budavár**
- Királykobra őr (15-17 éves fiúk): egyeztetés szerint,
Vadgesztenye őr (15-17 éves lányok): egyeztetés szerint

Lelkészi Hivatal

1014 Budapest I. ker. Tánácsics M. u. 28.

Samu Piroska irodavezető*Kövesy Emese* gazdasági vezető**hétfő-péntek: 9.00-13.00**telefon: **+36-1-356-9736**web-lap: <http://budavar.lutheran.hu>e-mail: **budavar@lutheran.hu****Bence Imre** – igazgató lelkész, esperes*Fogadóóra: hétfő 9.00-13.00;**kedd 15.00-17.30; péntek 9.00-13.00*e-mail: imre.bence@lutheran.hu**Bencéné Szabó Márta** – lelkész*Fogadóóra: szerda 9.00-13.00***Péter Zoltán** – lelkész*Fogadóóra: kedd 9.00-12.30*e-mail: zoltan.peter@lutheran.hu**dr. Fabiny Tamás** – püspöke-mail: tamas.fabiny@lutheran.huEMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐMostani lapszámunk az Emberi Erőforrás
Támogatáskezelő támogatásával készült.

Ökumenikus házasságok

A mi házasságunk gyakorlatilag úgy működik, mintha mindketten evangélikusok lennénk. Ökumenikus esküvőnk csak a családi béke kedvéért volt, ezért lett a két lány evangélikus, a két fiú pedig katolikus templomban keresztelve, de az összes gyerek feljárt velem a Várba hittanra és természetes volt, hogy a fiúk is ott konfirmáltak. Az esküvő körül voltak problémák a katolikus egyház részéről, amit *Madocsai Miklós* bácsi elrendezett.

Nincs közöttünk konfliktus ebből, hiszen férjem saját meggyőződésből magától kezdett feljárni a Várba, mert az evangélikus hitfelfogás sokkal közelebb áll hozzá.

Bircherné Szilágyi Katalin és Bircher Zsolt

Hogyan jelenik meg az ökumené a házasságokban?

Nem tudunk olyan dolgot mondani a házasságunkban, ami az ökumenét kifejezetten megjelenítené. Mivel az evangélikus istentisztelet és a katolikus mise nagyon hasonló egymáshoz, ezért a különbségek inkább csak dogmatikai síkon érhetők tetten.

Van-e jelentősége a házasságokban, hogy különböző felekezetből jöttök?

Az említett teoretikus különbségek bizonyos kérdésekben húsbavágóak lehetnek, ilyen például a fogamzásgátlás. Ilyenkor mindkettőnknek jól tesz, ha a friss gondolatoktól mentes, langyos felekezeti komfortzónájából a másik fél kizökkenti.

Hogyan gazdagítja az ökumené a házasságokat, az Istennel való közös kapcsolatokat?

Jó arra gondolni, hogy ha az említett különbségek miatt csak az egyik fél üdvözülni, a másik reménykedhet abban, hogy lesz, aki szót emel érte az Úr előtt. Ezt nem tréfaként írjuk, hanem azért, mert bizonyos helyzetekben nagyon komolyan el kell gondolkoznunk azon, hogy a saját felekezetünk valamit nagyon rosszul tanít, a másiké pedig helyesen.

Milyen gyakorlati vetületei vannak az ökumenének a hitéletekben?

Nem ismerjük minden felekezet intézményesült tanítását, saját lelki otthonunk keresése során azt tapasztaltuk, hogy minden felekezetnek van legalább egy komoly hiányossága. Ez arra készítet minket, hogy saját felekezetünkre egy kicsit kívülről is tekintsünk.

Milyen esetleges nehézségek fakadnak abból, hogy különböző felekezeti háttérből jöttök, és hogyan tudjátok ezeket megoldani?

Ökumenikus életünk mindkét féltől igényel néha lemondást, de próbálunk arra figyelni, hogy ez ne csússzon át önfeladásba.

Bibó András és felesége, Ágota

Úgy alakult, hogy már három generáció óta református-evangélikus vegyespárosok vannak nálunk, ez hozzátartozik a családi hagyományhoz. Ráadásul mindig a fiú a református és a lány az evangélikus. Az utódok a „nem-nemet követ” elvének megfelelően, a fiúk az apa, a lányok az anya vallását veszik fel.

Bőven van eligazító hagyomány a felmenők között – református gyülekezeti előjárók és evangélikus lelkészek –, akikre lehet gondolni, akik emlékét lehet

ápolni. Mikor gyerek voltam sokat jártunk a Tornaljai református templomba, vári lakásunkból pedig a Bécsi kapu téri templomba. 1992-ben *Madocsai Miklós* bácsi esketett bennünket, és ő is keresztelte mindhárom lányunkat, fiúkat pedig a családi hagyománynak megfelelően, az „ősi földön”, Tornalján református templomban keresztelték.

1996-tól dolgozom az evangélikus levéltárban, a Bécsi kapu téren presbiter vagyok. A három lányunk a Bécsi kapu téren konfirmálódott, míg fiúnk a Szilágyi Dezső téri református templomban. A gyerekek nyolc évig a Szent Angéla katolikus általános iskolába jártak, majd négy évig a Deák téri evangélikus gimnáziumba. Így több egyházi tradíciót ismerhettek meg.

Úgy érzem, hogy tényleg nyitottabbá teszi az embert, ha több felekezet hagyományai veszi körül. Egy-egy között meg tudunk állapodni, hogy mikor, melyik templomba megyünk, és a gyerekek is helyre tudják ezt tenni. Nem azt mondom, hogy néha nem volt fejtörés, de meg tudtuk oldani békésen, és gazdagodtunk ezáltal.

Czenthe Miklós

Hogyan jelenik meg az ökumené a házasságokban?

Házasságunk azon a megimádkozott meggyőződésen alapul, hogy egymásnak vagyunk szánva. Különbségeink ellenére is, illetve azokkal együtt. Ha jelent valamit az, hogy közösség (ökumen), akkor talán épp ezt.

Van-e jelentősége a házasságokban, hogy különböző felekezetből jöttök?

Nem. Annak van jelentősége, hogy egy mennybe vágyunk. Jézus nagyjából közömbös a felekezetek iránt, Ő az övével törődik. Az számít, hogy Ő az övéi közé számláljon, mi pedig felismerjük és kövessük a hangját. *Jn 10,1–15.*: aki ezt nem érti, annak az ökumené csak emberi álmodozás.

Hogyan gazdagítja az ökumené a házasságokat, az Istennel való közös kapcsolatokat?

A felekezetközi aktivitásaink során örömmel vallottunk arról a sok ösvényről, amik összekötnek minket, és szeretetet kaptunk minden gyülekezettől, amivel kapcsolatba kerültünk. Igyekeztünk sok tövist ki-gyomlálni ezekről az ösvényekről. De a lényeg akkor is csak egy: az egy Pásztor, akit követnünk kell.

Milyen gyakorlati vetületei vannak az ökumenének a hitéletekben?

Házasságkötésünkkel még nemigen volt „ökumenikus” esküvő, ezért mindkét „féle” templomban meg-
esküdtünk. A keresztelőket szívünknek kedves helyeken ünnepeltük: a Budavárban és a pasaréti ferences rendházban. Felváltva járunk szentmisére és istentiszteletre, de Sopronban sokszor könnyebb időnkbe illő és lelkiekben tápláló misét találni.

Milyen esetleges nehézségek fakadnak abból, hogy különböző felekezeti háttérből jöttök, és hogyan tudjátok ezeket megoldani?

Halk imában könyörgésemre azt a választ kaptam, hogy még életemben elrendeződik az, hogy együtt vehessünk Úrvacsorát. Ez most hosszú életet jelent? Nem szeretném. Inkább legyen meg hamar...

Hegyiné Tauber Györgyi és Hegyi Péter

Az én Igém...

„ahogyan én szerettelek titeket,
ti is úgy szeressétek egymást!” (Jn 13, 34b)

A jézusi „új parancsolat” az idézett formában többször megszólított már életemben, ünnepeken és hétköznapiokon egyaránt. Ezt az igét választotta nekem Iván és Imsi a keresztem-konfirmáció alkalmával, majd ugyanezt az igét választottuk esküvői igénknek.

Rendkívül egyszerűen megfogalmazott parancsolat, de amilyen tömör, olyan nehéz betartani; úgy érzem, újra és újra elbukom ezen az úton... Hiszen milyen is ez az isteni szeretet, amelyet követnünk kellene, mindig és minden emberi kapcsolatunkban? „Úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta...” Tudok-e így szeretni? Ennyire határtalanul, ennyire önmegtagadóan, ennyire hűségesen? Törekedni tudok rá legfeljebb. Néha nagyon nehéz. Bízom azonban abban, hogy Ő megbocsát, ha ez nem mindig sikerül, és segít, hogy legközelebb jobban helyt álljak.

Pál apostol szeretethimnusz, amelyet nyáron a testvérem esküvőjén olvastam fel, csodálatosan mutat rá a szeretet új parancsolatában megfogalmazott követelmény tartalmára. Isten nagyon is jól tudja látja, hogy mivel áztatjuk magunkat sokszor a helyett, hogy valóban úgy SZERETNÉNK, ahogyan ő kéri-parancsolja. Azt hisszük, hogy ha fantasztikus ismereteink vannak, vagy ha úgy érezzük, hitünk bármire képes, elégedettek lehetünk önmagunkkal, és kényelmesen hátradőlhetünk – Ő azonban felráz bennünket: ha mindemögött nincs igazi SZERETET, mindezzel semmit sem érünk! Újabb csapda, amikor úgy gondoljuk, hogy ha elég nagy áldozatot hozunk, („ha szétszatom az egész vagyonomat, és testem tűzhalálra szánom”), akkor az önmagában elegendő, hiszen, lám, mi mindent megtett... Isten azonban nem fog vállon veregetni bennünket, még a tűzhalálért sem. Ő irgalmasságot akar, nem áldozatot.

Többször éreztem magam igazán „kicsinek”, amikor a szeretethimnusz pozitív és negatív parancsait olvastam Pálnál: „nem viselkedik bántóan”, „nem keresi a maga hasznát”, viszont „mindent elfedez” és „mindent eltűr”... Hányszor, de hányszor vétek naponta az „új parancsolat” ellen? Össze sem tudnám számolni. Hiszem azonban, hogy Isten nem nehezít, hanem segít abban, hogy minden nap egy kicsit jobban tudjak szeretni... Segít az Igével és segít azzal, hogy ha ránézek a keresztre, újra és újra rádöbbenek: így is lehet szeretni!

Tóth Katinka

Ne félj! – kiállítás a templomban az Ars Sacra Fesztivál keretében

„Én jobb agyféltekés ember vagyok, én a képek nyelvén értek.” – Több alkalommal hallottam ezt a mondatot István szájából. A templomban kiállított fotókat és grafikákat végignézve pedig több alkalommal is megláthattam, hogyan hangzik az örömhír a képek nyelvén. Az alábbi írásban is a képek nyelvén olvashatunk erről az örömhírről.

(Balicza Gábor)

Szirom egy hegedűről

1. ... a tavasz. az igazi tanításnak mára alig-alig akadt harcosa, miközben egy vesszőszál tavaly gyökeret vert a szikes talajon, és nyárutóra ékességgel ajándékozta meg a népeket; a népek elmentek hozzá még aznap este – fel az égig érő hegyekre – elébe ültek a mesternek és hallgatták beszédeit, de nem cselekedték; hangját, formáját dicsérték, s mint valamilyen cigány hegedűsnek homlokára bankókat tűztek; csak egy röpke éjszakát, csak egy röpke órát szomorkodtak a szívek;

s újra tűz ütött ki a téren; a házak előtt, a padon szerencsétlen, szenilis tinédzserek ültek, pipájukra gyújtottak, kocogtatták megsárgult fényképeiket, a polgármester a kirakatokat nézegette, szép selyem pórázán családját vezette.

- élek, élek!

2. ... haraggal, keserűséggel, búsulással;

- hamis igazságok... - mosolygott a vándor, bólgatott és kijelentette: - túrni. túrni és túrni... - sarkon fordult, arca szomorú lett. - kedveseim, nem bízunk magunkban! mit tegyünk? hagyjuk a szélre, majd ő eldönti, mikor s hol tesz le?! mi a mi részünk? – a legnagyobb hivatalnok lépett be a tapétaajtón, és mikor helyet foglalt még lenyelte a sajtos buktámat, aztán felemelte a mutatóját színpadiasan így szólt:

- lehetne kicsinyt világosabban?! – a teremben, az asztalok mögött több millió hivatalnok ült, boldog, sugárzó ábrázattal... mintha mindenki a messiást várta volna.

- beszélj, beszélj! – kiabálták, ám a vándor nem folytatta. a hivatalnokok egyre erőszakosabban követelték: - miért nem szólal meg?! hát miért nem mesél?

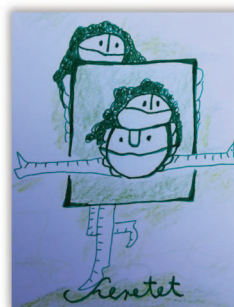
a vándor egy tarka növény leveleit nézte, amin katicabogárcák szaladgáltak le-föl; maga elé ejtette az arcát, felkacagott, könnyeit törölgetve;

halál;

két szempár;

újra virágoznak a cseresznyefák;

Budai Hollán István

Gospellel az ezer tó körül

A Budavári Gospel kórus augusztus 17. és 22. között a kouvola testvérgyülekezet vendégeként Finnországban járt, ahol nem csak a vasárnapi istentiszteleten szolgálhattunk, hanem egyórás koncertet is adtunk a város legnagyobb nyári rendezvényén, a Művészetek Éjszakáján, az alábbi dalokkal.

Babylon's falling – erős kezdés, de már az utolsó budapesti próbákon több turistát megállított a Táncsics utcában, ahogy a kápolna nyitott ablakaiból áradt a szuggesztív dallam, és láthatóan megfogta a helyi közönséget is, Kouvola-ban. *Bence Imre* szólójával indul a **Deep river**; a Jóisten bizony nem csak a mennyországban vár minket, hanem olyan hétköznapi kívánságainkra is odafigyel, mint amilyen a finnországi látogatás iránti volt. A meghívás óta repültek a hónapok, és itt vagyunk a város Központi Templomában; a közönség soraiban figyelem és várakozás. Az első afrikai szám szövegét talán pár szóval se kellett volna ismertetni, annyira kifejező a mozgás, ahogy szívünkbe zárjuk a fentről áradó áldást, és a hallgatóság arcán valóban ott a mindent értő mosoly, a szeretet és elfogadás a messziről jött lelkes magyar csapat felé.

Kórusunkat a templom hatalmas méretei és technikai megoldásai komoly kihívás elé állították, de a **Shine your light** és a további két modern gospel közben már otthon érezzük magunkat ebben a modern, letisztult csarnokban, ami a finn építészet egyik jellemző példája. Ugyanígy, szinte percek alatt „belaktuk” Puhjorantát is, az Egyház oktatási központját, ahol vendéglátóink olyan egyszerű szállást készítettek nekünk a tóparton, szaunával, fürdőssel, természetjárással és teljes ellátással, sok finomsággal. De vajon hogy tetszik a mi meglepetésünk, a **Huomispaiva en ma tunne** c. finn dal? Csillag a sok szempár – szép ez a dal, mi is megszerettük, amíg tanultuk és úgy tűnik, sikerült átadni örökérvényű mondanivalóját. Valóban soha nem tudhatjuk, mi vár ránk, a gyülekezetben minden nap új programmal kényeztetnek minket, elsődleges házigazdáinkon, *Lasse Karppelán* és *Pekka Ainalin* kívül megismerhetünk helyi családokat, akik szinte versenyt kedveskednek nekünk. És mennyi minden vár még ránk! Megyünk előre, fel a **Kilimanjara**-ra, majd egy újabb afrikai dalban, az **Akhekoban** keresük az élet értelmét, amit a hallgatóság és az énekesek egyaránt Jézusnál találnak meg. Vidám a tánc, ami a számot kíséri, önfeledt az ének, hiszen ahogy végignézzük a széksorokon, szinte mindenki velünk tapsol!

Máris egy szép lassú, elmélyülést kívánó szám következik, majd a gitárkíséret után az ukulele kap szerepet, hiszen az egyetlen magyar nyelvű dal, az **Éjjelnappal** egyes részeit ezzel a hangszerrel kíséri zongoristánk. A finoman és tisztán csengő szóló az ukulelével nem csak a fülekhez, de a szívekhez is eljut. És máris jön a **Come an'go**, egy igazán vidám, fiatalos szám, csupa öröm, a mennyei otthon felismerésének boldogsága. Sokan eljöttek a koncertre! Pedig kint közben megy a Művészetek Éjszakája, amit évente egyetlen estén tartanak, és ahogy délután mi magunk is láttuk, igazán színes, programokban gazdag rendezvény. Nagyszerű a hangulat, sikerült szép estét szerezniünk egy külföldi ország idegen városa hallgatóságának, teljesült a kórus régi vágya. Talán nem titok, hogy ez volt első külföldi koncertünk, az ezzel járó izgalmossal és felelősségtudattal átítatva. A sok próba jutalma ez az este, a vendégek elismerése, ha pedig még nevünket is olvashatjuk a helyi újság programajánlójában, az igazán csak hab a tortán.

A koncert után házigazdáink a tervezettnél több számot kérnek az istentiszteletre, amelyen *Bence Imre* esperes, végzi az igehirdetést. Előkerül egy-két további kedvenc a repertoárból és a kedves kántorasszony mósolya megnyugtató: ezúttal is jó volt a választás.

S hogy mi vár még? Közös ebéd helyi családokkal, záró vacsora a vendéglátókkal, városnézés és pár óra séta Helsinkiben, aztán búcsú a finn házigazdáktól. Szeptemberben többen jönnek a gyülekezetből Budapestre és Kouvola testvérvárosába, Balatonfüredre. Az alapszimpátia a finnek iránt sok magyarban eleve megvan, így azonban minden egészen más: láttunk valamit az ezer tóból, csónakáztunk az egyiken, megnéztük a másik mellé telepített műemlék papírgyárat, kóstoltuk az ünnepi ebédre szánt lazacot, megismertük a finn erdők kincseit és sok melegsívű embert. **May the road rise to meet you** – örömmel várjuk a szeptemberi találkozást és bízunk benne, hogy a Jóisten addig féltőn óvja új barátainkat, úgy, ahogy szeretettel megajándékozta a Budavári Gospel kórust ezzel a pár felejthetetlen nappal, és épségben hazahozott minket, hogy itthon még erősebb hittel énekeljünk az ő dicsőségére.

Köszönjük ezt, és köszönjük mindenki segítségét, akik révén ez az emlékezetes látogatás létrejöhett.

Horváth Adrienne

Szia, Marci Bácsi!

Zsombi alig múlt 5 éves, de már rutinos táborozónak számít. Kerek szemmel nézett rám, amikor a reggeli áhítat után magamra öltöttem a Luther-jelmezt. S amikor a kápolnában a befejeződött a közösség éneke, örömmel rohant be a több mint hetven résztvevő közé: gyertek, menjünk vendégségbe Marci bácsihoz! – kiáltotta hangosan! S a résztvevők lelkesen köszöntek a közjük lépő Luthernek: Szia, Marci Bácsi!

S elkezdődött a történet, a korosodó Luther mesélt napról-napra a tábor résztvevőinek:

„Most, hogy már megöregedtem, és – ahogy mondani szokták – megettem az kenyérem javát – ami bizony meg is látszik rajtam – néha a csendes perceimben visszagondolok arra, hogy mi minden történt velem.” S miközben mesélt lelkes gyermekek és fiatalok elevenítették meg rögtönzött színjátszással Luther Márton életének kalandos állomásait. Mindez Piliscsabán történt, a Budavári Gyülekezet egész hetes családos-hitános és ifjúsági táborán, június utolsó hetében.

A Reformáció kezdetének 500. évfordulójára azt a célt tűztük magunk elé, hogy a tábor résztvevőivel – megismerve Luther életét – mai, életünket érintő kérdésekről beszéljünk, s közben olyan bibliai történeteket is megismerjünk, amelyek a felvetett kérdésekre is választ adhatnak. A délelőtti program tehát adott volt. A nap témájához kapcsolódó aranymondásról hangzott el a reggeli áhítat, a liturgiájában Luther imádságok és énekek csendültek fel. A *Szia, Marci Bácsi!* című Luther-mesélés után pedig a korosztályokként ültünk le hat kiscsoportban beszélgetni, tanulni épülni, kérdéseinkre választ keresni.

A délután programjában helyet kapott a Béthelért végzett közösségi munka (kertészkedés), akadályversenyek és nagy közösségi játékok (számháború, zászlós játék) és Luther vetélkedő, és Luther kártyajáték. Ha valaki tudni akarja, hogy mi a Luther-matek, vagy, hogy a Concept című társasjátékot miként lehet a Luther-énekek gyakorlására felhasználni, az keresse meg a szervezőket!

A tábor során nem csak korosztályi csoportokban voltunk együtt, hanem un. családokban is, amelyekben középiskolás fiatalok vezetésével ellátták a napi feladatokat – terítés, körletrend. Ezen túl a családzászló készítés, a Luther-vers írás (megadott rímpárok-kal!), a Luther-ének modern feldolgozása olyan családi feladat volt, amelyet az esti áhítathoz kapcsolódva mutattak be a résztvevők. S mivel nemcsak a legkisebbek kedves játéka a play-mobil, az esti áhítatokon nem csak a play-mobil Luther figura, hanem a vár, a várvédő lovagok és az ősellenséget jelképező kígyó is előkerült. S így már nem nehéz kitalálni, hogy az Erős

vár a mi Istenünk! sorai alkották az esti áhítat témáját.

A péntek estét Luther lakodalmának felidézésével töltöttük. Bár nem volt korhű az indítás, hisz az egyik apuka a saját építésű 1953-as Buick-jával érkezett, és ez az egyedi autó annyira lenyűgözte a táborlakókat, hogy a „Luther-lagzi” előtt mindenki bele akart ülni. De közben megérkezett a Musica Historica Együttes, amely az esti áhítaton is korhű hangszereken kísérte a Luther énekeket, majd az áhítat után 16. századi közösségi táncokat tanítottak. A jó hangulatú reneszánsz táncház után Luther Márton és Bora Katalin életét nézhette végén a lakodalmas népség „élőképes diavetítés” formájában. A képeket pedig a lakodalmások között helyet foglaló „Luther házaspár” kommentekkel tette igazán élvezetessé, tanulságossá és humorossá. Az estének egyik fénypontja volt a „menyasszonyi torta”, s a tortázás után éjszakába nyúló közösségi játékok és éneklés tette élvezetesebbé az utolsó estét.

Szombat reggelen már csak az elbúcsúzás pillanatai voltak hátra. A záró istentiszteleten a Luther-mesék folytatásaként életének egyik utolsó gondolata elevenedett meg: „Bizony, koldusok vagyunk!” S a hetet együtt töltő közösség együtt tárta üres kezét az ég felé, koldulva Isten kegyelmét, és egymás kezét fogva adott hálát a bűnbocsánat és a közösségformáló isteni szeretet ajándékáért.

A Luther-mesék mindennap visszatérő mondatai – bár ez nem hiteles Luther idézet – indították útjára a *Szia, Marci bácsi!* táborban résztvevőket, és az értük érkező szülőket: „Végül csak annyit tudok mondani: Szeressétek az evangéliumot, az Isten szent igéjét! Bizozatok erősen Jézusban, és ne térjete le az ő útjáról!”

Végül álljon itt a segítők és a szolgálat-tevők neve: *Bence Imre, Péter Zoltán* – lelkesek; *Kovács Katalin, Molnárné Varró Mária, Péterné Mestery Rita, Samu Piroska* – hitoktatók; *Lukács Máté és Molnár Kata* – teológusok; *Kengyel Luca, Lukács Teodóra, Skriba Dániel* – egyetemisták, ifjúsági vezetők; *Szakály Miklós* – mérnök, a Buick gazdája; *Musica Historica Együttes* – *Csörsz Rumen István* vezetésével; *Szilágyi N. Zsuzsanna* – táncitanítás.

Hálásak vagyunk Istennek, hogy megújító szeretetével velünk volt.

A *Szia, Marci bácsi!* című táborunk a Reformáció 500 Emlékbizottság és a Magyarországi Evangélikus Egyház, valamint a II. kerületi Önkormányzat és a Budavári Evangélikus Gyülekezet Alapítvány támogatásával valósulhatott meg.

Bence Imre

Hírek – Hírek – Hírek

- Június 11-én tartottuk a tanévzáró istentiszteletünket, amely után kávézás keretében mondtunk köszönetet az ifjúsági és gyermekmunkában résztvevő önkénteseinknek és az iskolai hitoktatóknak. Ezen az alkalmon került kiosztásra a Budavári Evangélikus Gyülekezet Alapítvány két alapjának jutalma, az ifjúsági munkát támogató Várady-díj, és a lelkész-képzést támogató Csonka Tibor díj.
- Június 11-én 18.00 órakor finnországi vendégek gospel kórusa szolgált a templomunkban.
- Június 18-án 11.00 órakor az istentisztelet keretében szentelte fel *Dr. Fabiny Tamás* püspök a reformáció kezdetének 500. évfordulójára épített barokk orgonát. Az istentisztelet utáni ünnepi fogadáson fejeztük ki hálánkat az adakozóknak, a tervezőknek és a kivitelezőknek.
- Június 18–23-ig tartott az első Budavári Bach Fesztivál.
- Június 22-én német egyházmegyei lelkészek látogattak gyülekezetünkbe *Gémes Pál* Németországban szolgáló lelkész vezetésével. A vendégeket *Bence Imre* esperes köszöntötte, és *Johannes Erlbruch*, a német gyülekezet lelkésze számolt be a gyülekezetekről.
- Június 25-én kezdődött, és július 1-ig tartott a *Szia, Marci Bácsi* c. táborunk Piliscsabán.
- Július 7-én vehette át *Péter Zoltán* a Párbeszéd Házában mentálhigiénés lelkigondozói diplomáját, miután jó eredménnyel befejezte a tanulmányokat.
- Augusztus 16-án költözött be a Péter család a Fortuna utcai felújított parókiára.
- A Budavári Gospel Kórus augusztus 17-én utazott a finnországi Kouvolába, testvérgyülekezetünk meghívására. A kórus *Szuhai Mónika* vezetésével koncertet adott a város „Művészetek éjszakája” című rendezvénye keretében, és szolgált a testvérgyülekezet istentiszteletén, ahol *Bence Imre* hirdette az ígét – a tolmácsolás szolgálatát *Csepregi Piroska* végezte – és *Bencéné Szabó Márta* a liturgiában vett részt.
- Augusztus 20-án Budagyöngyén az istentisztelet végén elköszöntünk a nyáron érettségizett kántorunktól, *Bajnóczi Bencétől*. Egyetemi tanulmányai Szegedre hívták; két új kántor – *Bányai Tamás* és *Biczó Dénes* – váltja majd egymást helyette.
- Augusztus 21-től 24-ig *Péter Zoltán* vezetésével „Egy asztal körül” címmel” napközis gyermektábort tartottunk a Várban. Viszonylag kevés, 12 gyermek jött össze, de ők annál lelkesebben vettek részt a reggel 9-től délután 4-ig tartó programokon. Áhítat, énektanulás, bibliai történettanulás, szabadtéri játék és kézműves foglalkozások voltak minden nap.
- Szeptember 1-jén volt a hitoktatók első egyeztetése, amelyen az iskolai hitoktatás rendjét és a gyülekezeti hittanórák elosztását beszélték meg. Az iskolákban szeptember 1-től két főállású hitoktató: *Kovács Kata* és *Péterné Mestery Rita*, valamint *Molnárné Varró Mária*, *Sokorai Varga Zsuzsa*, és *Kruchio Bianka* óraadók segítik a lelkészek munkáját.
- Szeptember 2-án vette át *Bán István* a Budaváért emlékérmét a Városháza aulájában tartott díjátadón.
- Szeptember 3-án 18.00 órakor *Bán István* orgonatestje volt a templomban.
- Szeptember 3-án volt a tanévnyitó istentisztelet, amelyen áldást kértünk a gyermekekre és a fiatalokra, a hitoktatókra és a pedagógusok munkájára.
- Szeptember 6-án Lelkészi Munkaközösségi gyűlés volt Szentendrén, amelyen *Péter Zoltán* igehirdetéssel szolgált. Az ifjúsági munkáról szóló beszélgetést *Bence Imre* vezette.
- A Budavári Gospel Kórus szeptember 9-én az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanévnyitó csendesnapiján szolgált *Szuhai Mónika* vezetésével.
- Szeptember 9-én *Péter Zoltán* részt vett a Bazilika előtti téren a 3. Magyar Értékek Napja rendezvény keretében tartott ökumenikus terménymegáldáson.
- Szeptember 11–12-én az Esperesek Tanácsa Révfülöpön tartotta munkaévkezdő gyűlését. Ennek keretében megvitatták az általános tisztújítással kapcsolatos gyülekezeti teendőket is.
- Szeptember 18-án az Ars Sacra Fesztivál keretében *Gryllus Dániel* és *Sumonyi Zoltán* új lemezének a bemutatója volt a templomunkban. A példázatok feldolgozó dalok nagyon közel hozták hozzánk Jézus tanításait.
- Szeptember 22-én a szülők tájékoztatásával hivatalosan is elkezdődött a konfirmandusok tanítása. Eddig 16 fő fiatal jelentkezett az oktatásra.
- Szeptember 24-én az esti istentiszteleten látogatást tett a kouvolai Finn–Magyar Baráti Kör delegációja *Pekka Ajnali* nyugdíjas kántor vezetésével, aki bemutatta vendéginek az új barokk orgonát is.
- Szeptember 26-án hivatalvizsgálat, vizitáció volt a gyülekezetünkben, amelyet *Gáncs Péter* elnökpüspök vezetett. A vizitáció eredményéről az október 3-i presbiteri gyűlésen számolt be az elnökség.
- Szeptember 30-án a II. kerületi Ökumenikus Óvoda tanévnyitó istentiszteletén a pasaréti Ferences Templomban gyülekezetünket *Péter Zoltán* képviselte.
- Szeptember 30-án „Hangok találkozása” címmel olasz–magyar kórushangverseny volt templomunkban a gospel jegyében, amelyen Budavári Gospel Kórus (vezeti: *Szuhai Mónika*), a La Caffettiera Stioppéta (ELTE Olasz tanszék kórusa, vezeti: *Murányi Eszter*), és az Il Coro Musiré (Milánó, Olaszország) közös koncertjében gyönyörködhetett a hallgatóság.
- A műemlék épületünk átépítésének megkezdésekor Horváth Kálmán és felesége Etelka néni, gyülekezetünk hűséges, szolgálatot vállaló gyülekezeti tagjai felajánlották, hogy a család által termelt Ság-hegyi Olaszrizlinget biztosítják az istentiszteleteinkre, úrvacsorai borként. Ezzel jelentősen segítették a gyülekezetünket. Az őszi szüreti időszakban, amikor nekik nagyon sok munkájuk van a szőlőben, köszönetet mondunk az áldozatukért és Isten áldását kérjük egész családjukra!

Budavári Hírmondó
 az Egyházközség tájékoztató hírlevele
 Olvasó-szerkesztő: Várad Adél
 Tördelés: Hegyi András
 Grafika: Richly Zsolt
 Felelős kiadó: Bence Imre igazgató lelkész
 Nyomdai munkák: Rózsadomb Contact Kft.